

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

89.



KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 8-го Ноября — 1838 — Wilno. Wtorek. 8-го Listopada.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 15-го Октября.

Въ Высочайшемъ Его Императорскаго Величества Приказѣ, отданномъ, въ Царскомъ Селѣ, Октября 23-го дня, изображено:

„Государь Императоръ, изволивъ присутствовать, 16-го сего Октября, при открытіи триумфальныхъ воротъ, воздвигнутыхъ, у Московской заставы въ С. Петербургѣ, въ память подвиговъ Россійскихъ войскъ въ Персіи, Турціи и Польшѣ, въ 1826, 1827, 1828, 1829, 1830 и 1831 годахъ, и изъявивъ при семъ случаѣ вновь Монаршую благодарность Арміи, возобновляетъ также изъясненіе признательности Своей, за вѣрную службу и мужество Адмираламъ, Штабъ и Оберъ-Офицерамъ и нижнимъ чинамъ Флота Его Императорскаго Величества, участвовавшимъ въ послѣдней Турецкой кампаніи, равно какъ тѣмъ, кои были въ военныхъ дѣйствіяхъ противъ Персіянъ, на водахъ Каспійскихъ.“

— Высочайшею Грамотою отъ 15 Сентября Королевско-Прусскій Чрезвычайный Посланникъ и Полномочный Министръ при Вѣнскомъ Дворѣ, Гр. *Малтцанъ*, Всемилостивѣе пожалованъ знаками *Ордена Св. Анны 1-й степени*.

— Высочайшими Грамотами отъ 17 (29) Іюля, Генераль-Маіоры, Начальникъ Подвижныхъ Артиллерійскихъ парковъ Дѣйствующей Арміи, *Серпутовскій* и Командиръ Донскаго Казачьяго Н. 26-го полка, *Хрещатицкій*, Всемилостивѣе пожалованы Кавалерами Императорскаго и Царскаго Ордена Св. Станислава второй степени.

— Высочайшимъ Приказомъ отъ 23 Октября, Его Святлость Герцогъ *Лейхтенбергскій*, принимается въ Россійскую службу, Генераль-Маіоромъ, съ назначеніемъ Шефомъ Кіевскаго Гусарскаго полка.

— Тѣмъ же Приказомъ назначаются: Командиръ Образцоваго пѣхотнаго полка, Генераль-Маіоръ *Люце*, состоятъ при Его Императорскомъ Высочествѣ Генераль-Инспекторъ по Инженерной части. Командиръ 2-й бригады 3-й Пѣхотной дивизіи, Генераль-Маіоръ *Жерковъ 1-й*, Командиромъ Образцоваго пѣхотнаго полка, съ состояніемъ по Арміи. Командиръ Полоцкаго Егерскаго полка, Генераль-Маіоръ *Соймоновъ*, Командиромъ 2-й бригады 3-й Пѣхотной дивизіи. Эстляндскаго Егерскаго полка Полковникъ *Жигаловъ*, Командиромъ Новоингермаладскаго Пѣхотнаго полка. Увольняется отъ службы по домашнимъ обстоятельствамъ, Адъютантъ Командующаго Резервными батареями 2-й и 3-й Артиллерійскихъ дивизій, Генераль-Лейтенантъ *Ваксмута 1-го*, Лейбъ Гвардіи 2-й Артиллерійской бригады Капитанъ *Голенищевъ-Кутузовъ*, Полковникомъ и съ мундиромъ. (Р.И.)

— Высочайшимъ Приказомъ, 3-го Октября, произведенъ за отличіе оказанное при высадкѣ десантнаго отряда на восточный берегъ Чернаго моря и въ дѣйствіяхъ противу Горцевъ, состоящій по особымъ порученіямъ при Начальникѣ Главнаго Морскаго Штаба, Гвардейскаго Экипажа Капитанъ 1-го ранга *Серебряковъ* въ Контръ-Адмиралы, съ назначеніемъ въ Свиту Его Императорскаго Величества, Адъютантъ Начальника Главнаго Морскаго Штаба, Гвардейска-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 15-го Паўдзiernика.

W Najwyższymъ Jego Cesarskiej Mości Rozkazie Dziennym, danym w Carskim-Siele, dnia 23 Paўdziernika, wyrażono:

„CESARZ Jego Mość, raczywszy bydź obecnym, 16-go teraźn. Paўdziernika, przy odkryciu bramy tryumfalnej, wystawionej, przy Moskiewskich rogatkach, w St. Petersburgu, na pamiątkę wielkich czynow wojsk Rossyjskich w Persyi, Turcyi i Polsce, w latach 1826, 1827, 1828, 1829, 1830 i 1831, i oświadczywszy przy tém zdarzeniu nanowo MONARSZĄ wdzięczność Armii, ponawia także wynurzenie wdzięczności za wierną służbę i męstwo, Admiralom, Sztab-si Ober-Oficerom, i niższym rangom Floty Jego Cesarskiej Mości, którzy uczestnikami byli w ostatniej kampanii Turецkiej, równie, jako i tym, którzy byli w działaniach wojennych przeciwko Persom, na Kaspijskich wodach.“

Przez Najwyższy Dyplomata, 15-go Września, Królewsko-Pruski Nadzwyczajny i Pełnomocny Minister przy dworze Wiedeńskim, Hrabia *Maltzahn*, Najłaskawiej udarowany znakami *Orderu Sw. Anny pierwszego stopnia*.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 17 (29) Lipca, Jenerał-Majorowie, Naczelnik Ruchomych parkow Artylleryjskich Armii Działającej, *Sierputowski* i Dowódzca Dońskiego półku Kozackiego N. 26-go, *Chreszczaticcki*. Najłaskawiej mianowani Kawalerami Cesarskiego i Królewskiego *Orderu Sw. Stanisława drugiego stopnia*.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny pod dniem 23-m Paўdziernika, Jasnje Oświecony *Xiąże Leuchtenbergski*, przyjęty do służby Rossyjskiej w randze Jenerał-Majora, z mianowaniem Szefem Kijowskiego półku Huzarów.

— Przez tenże Rozkaz Dzienny naznaczeni: Dowódzca Wzorowego półku pieszego, Jenerał-Major *Lutze*, zostawać przy Jego Cesarskiej Wysokości Jeneralnym Inspektorze części Inżyniernej. Dowódzca 2-iej brygady 3-iej dywizji Pieszej, Jenerał-Major *Żerkow 1-szy* Dowódzcą Wzorowego półku Pieszego, z liczeniem się w Armii. Dowódzca Półckiego półku Strzelców, Jenerał-Major *Sojmonow*, Dowódzcą 2-iej brygady 3-iej dywizji Pieszej. Półkownik Estońskiego Półku Strzelców *Żigatow* Dowódzcą Nowoingermandzkiego półku Pieszego. Uwolnieni ze służby dla domowych okoliczności, Adjutant Dowodzącego Odwodowemi bateriami 2-iej i 3-iej dywizyj Artylleryjskich, Jenerał-Porucznika *Waksmuta 1-go*, Kapitan 2-iej Artylleryjskiej brygady *Goleniszczew-Kutuzow*, w randze Półkownika z mundurem.

— Przez rozkaz dzienny CESARSKI z d. 3 b. m., zostający do szczególnych poleceń przy Naczelniku Sztabu głównego morskiego, Kapitan 1-iej klasy ekwipażu gwardyi *Serebrjakow*, za odznaczenie się przy wylądowaniu oddziału wojsk na wschodni brzeg Morza-Czarnego i w potyczkach z Góralami, mianowany został Kонтр-Адмиралем, z przeznaczeniem do orszaku Jego Cesarskiej Mości; Adjutant Naczelnika Sztabu Głównego Morskiego, Kapitan-Lejtnant ekwipażu Gwardyi von

го Экипажа Капитанъ-Лейтенантъ *фонъ Глазенапъ* 1-й назначенъ Флигель-Адъютантомъ къ Его Императорскому Величеству.

— Высочайшимъ Приказомъ отъ 8 Октября, Членъ Общаго Присутствія Артиллерійскаго Департамента Военнаго Министерства, Флигель-Адъютантъ, Лейбъ-Гвардіи Конной Артиллеріи Полковникъ Графъ *Кущелевъ*, назначается Исправляющимъ должность Вице-Директора того же Департамента, съ оставленіемъ въ званіи Флигель-Адъютанта.

— Государь Императоръ, въ слѣдствіе всеподданнѣйшаго доклада Г. Министра Народнаго Просвѣщенія объ отличномъ устройствѣ, найденномъ имъ въ Училищахъ Дерптскаго Ученого Округа, Всемилостивѣйше повелѣть соизволилъ: объявить Попечителю Дерптскаго Учебнаго Округа, Генераль-Лейтенанту *Крафстрему*, особое Монаршее благоволеніе. Сверхъ сего 11-го Октября пожалованы Кавалерами: *Ордена Св. Равноапостольнаго Кнзя Владимира четвертой степени*: — Ректоръ Дерптскаго Университета, Ординарный Профессоръ *Нейе*; *Ордена Св. Анны третьей степени*: Ординарный Профессоръ *Пироговъ* и Директоръ Рижской Гимназіи, 7 класса *Напирскій*. Того же числа пожалованъ Кавалеромъ *Ордена Св. Анны третьей степени*, Московскаго Университета Ординарный Профессоръ *Иноземцевъ*. (А. В.)

— Въ Высочайшемъ Указѣ за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ данномъ Правительствующему Сенату, 1-го Октября, изображено: „Уволивъ Московскаго Военнаго Генераль-Губернатора, Генерала отъ Кавалеріи Кнзя *Голлицина*, согласно съ просьбою его, на одинъ годъ за границу, для излѣченія болѣзни, Повелѣваемъ: на время отсутствія его, возложить исполненіе обязанностей званія Военнаго Генераль-Губернатора, на Московскаго Коменданта Генераль-Лейтенанта *Стаалъ*, Гражданскою же частію управлять Московскому Гражданскому Губернатору, на основаніи Свода Законовъ Тома 2-го, статьи 266“.

— По опредѣленію Правительствующаго Сената, объ испрошеніи Высочайшаго разрѣшенія, какимъ чиномъ слѣдуетъ именоваться Предсѣдателю Гродненской Уголовной Палаты *Анисимову*, Г. Министръ Юстиціи вносилъ записку по сему предмету въ Комитетъ Гг. Министровъ. — Его Императорское Величество, по положенію Комитета, 4-го сего Октября Высочайше повелѣть соизволилъ: 5-го класса *Анисимова*, который состоялъ въ 6-мъ и 5-мъ классахъ болѣе 11 лѣтъ, утвердить въ чинѣ Статскаго Совѣтника, со старшинствомъ со дня поступленія его Совѣтникомъ въ Гродненское Губернское Правленіе, т. е. съ 29 Ноября 1836 года.

— По Подоженію Комитета Гг. Министровъ, состоявшемуся 23-го минувшаго Августа Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ: Въ видѣ опыта, распространить на шесть лѣтъ на Россійскіе корабли, начиная съ будущаго 1839 года, то же самое право, какимъ пользуются иностранцы суда въ отношеніи привоза и распродажи на счетъ шкиперовъ и матросовъ иностранныхъ товаровъ, на основаніи 425 и 426 статей Свода Уставовъ Таможенныхъ, дозволивъ имъ равномерно покупать у Россійскихъ купцовъ первыхъ двухъ гильдій Россійскіе товары, для отвоза за границу, съ тѣмъ однако же, чтобы таковой привозъ и вывозъ былъ дозволенъ тѣмъ только шкиперамъ и матросамъ Россійскихъ кораблей, кои будутъ прѣзжать изъ-за границы, и выѣзжать за границу, а не изъ одного Россійскаго порта въ другой, и чтобы шкипера и матросы, замѣченные въ допущеніи другихъ лицъ, не платящихъ гильдейскихъ повинностей, къ производству подъ ихъ именемъ застрахованнаго торга, подвергаемы были, сверхъ установленнаго за сіе денежнаго штрафа, по статьѣ 551 Свода Устава о пошлинахъ, лишенію навсегда права привозить отъ своего имени для продажи товары, равно какъ и закупать оныя.

— Императорская Россійская Академія, на основаніи своего Устава и по предложенію Г. Президента, избрала единогласно, въ 15-й день Октября сего 1838 года, въ Дѣйствительные свои Члены, Г. Тайнаго Совѣтника, Министра Юстиціи, Дмитрія Васильевича Дашкова. (С. П.)

— Государь Императоръ, по положенію Комитета Гг. Министровъ, въ слѣдствіе представленія Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ состоявшемуся, Высочайше повелѣть соизволилъ: опредѣлить въ Городъ Вильно Городоваго Архитектора, съ производствомъ ему жалованья, такъ же какъ и въ прочихъ городахъ, по тысячи двѣсти рублей въ годъ изъ городскихъ доходовъ и должность сію считать въ X классѣ.

— Правительствующій Сенатъ слушалъ рапортъ Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, касательно утвер-

Glazenap 1, mianowany został Fligel Adjutantem Jego CESARSKIEJ MOŚCI.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 8-go Października, Członek Ogólnego Urzędu Artylleryjskiego Departamentu Ministerjum Wojny, Skrzydłowy Adjutant, Półkownik Konnej Gwardyi Artylleryjskiej Hrabia *Kuszelew*, naznaczony Sprawującym obowiązkiem Vice-Dyrektora tegoż Departamentu, z pozostaniem w nazwaniu Skrzydłowego Adjutanta.

— CESARZ Jego Mość, na skutek najuniższego przełożenia P. Ministra Narodowego Oświecenia, o odznaczającym się urzędzeniu, znalezionej przezeń w Szkołach Dorpackiego Okręgu Szkolnego, Najtąskawiej rozkazać raczył: oświadczyć Kuratorowi Dorpackiego Okręgu Szkolnego, Jenerał-Porucznikowi *Kraftstremowi*, szczególne Mонаршее zadowolenie. Nadto 11-go Października mianowani zostali Kawalerami Orderu Sw. Równego z Apostołami *Xiążęcia Włodzimierza czwartego stopnia*: — Rektor Uniwersytetu Dorpackiego, Zwyczajny Professor *Neye*; Orderu Sw. *Anny trzeciego stopnia*: Zwyczajny Professor *Pirohow* i Dyrektor Gimnazjum Ryżskiego, 7-ej klasy *Napierski*. Dnia tegoż mianowany Kawalerem Orderu Sw. *Anny trzeciego stopnia*, Zwyczajny Professor Uniwersytetu Moskiewskiego, *Inoziemcew*. (G. S. P.)

— W Najwyższym ukazie, z własnoręcznym Jego CESARSKIEJ MOŚCI podpisem, do Rządzącego Senatu, dnia 1 Października wydanym, wyrażono: „Uwolnwszy Moskiewskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora, Jenerała Jazdy Xięcia *Golicyna*, stosownie do jego prośby, na rok jeden za granicę, dla poratowania zdrowia, Rozkazujemy: aby przez czas jego nieobecności, sprawowanie obowiązków Wojennego Jenerał-Gubernatora, poruczenem było Komendantowi miasta Moskwy, Jenerał Porucznikowi *Staal*, a zarząd wydziałem cywilnym, Moskiewskiemu Cywilnemu Gubernatorowi, na zasadzie art. 266, Tomu 2, Połączenia Praw.“

— Z powodu postanowienia Rządzącego Senatu, względem wyjednania Mонарszego rozstrzygnięcia na pytanie: jaką rangą ma się tytułować Prezes Grodzienkiej Izby Sądu Kryminalnego *Anisimow*, P. Minister Sprawiedliwości przedstawiał o tém Komitetowi PP. Ministrów, na którego zdanie Jego CESARSKA MOŚĆ, d. 4 b. m. raczył rozkazać: 5 klasy *Anisimowa*, który zostawał w 6 i 5 klassie przez lat przeszło 11, zatwierdzić w randze Radcy Stanu, ze starszeństwem od dnia mianowania jego Radcą Grodzienkiego Rządu Gubernialnego, to jest, od d. 29 Listopada 1836 roku.

— Po nastąpieniu postanowieniu Komitetu PP. Ministrów 23-go zeszłego Sierpnia, CESARZ Jego Mość Najwyżej rozkazać raczył: W sposobie doświadczenia, rozciągnąć na sześć lat na okręty Rossyjskie, zaczynając od przyszłego 1839 roku, toż samo prawo, jakiego używają okręty zagraniczne, względnie przywozu i wyprzedaży na rzecz szyprow i majtków, towarów zagranicznych, na osnovie 425 i 426 artykułów Połączenia Ustaw Celnych, dozwołiwszy im równieź kupować u kupców Rossyjskich pierwszych dwóch gild towarы Rossyjskie, dla wywozu za granicę, z tém atoli zastrzeżeniem, ażeby ten przywóz i wywóz dozwalany był tym tylko szyprom i majtkom okrętów Rossyjskich, którzy będą przyjeżdżali zza granicy i wyjeżdżali za granicę, nie zaś z jednego portu Rossyjskiego do drugiego, i ażeby szyprowie i majtkowie, zanotowani w dopuszczeniu innych osób, gildyjnych powinności nieplacących, do prowadzenia pod ich imieniem handlu zaasekurowanego, ulegali, oprócz ustanowionego za to sztrafu pieniężnego, na mocy 551 artykułu Połączenia Ustawy o poszlinach, pozbawieniu na zawsze prawa przywożenia pod swoim imieniem na przedaź towarów, równie, jak i ich zakupywania.

— CESARSKA Akademia Rossyjska, na osnovie Ustawy swojej i na przełożenie P. Prezidenta, 15-go Października 1838 roku, jednogłośnie obrała, Rzeczywistym Członkiem swoim, P. Radcę Tajnego, Ministra Sprawiedliwości, Dymitra Wasilewicz Daszkowa. (P. P.)

— CESARZ Jego Mość po nastąpieniu postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, na skutek przedstawienia P. Ministra Spraw Wewnętrznych Najwyżej rozkazać raczył: naznaczyć do miasta Wilna Architekta Miejskiego, z wydawaniem mu płacy, takżę, jak i w innych miastach, po tysiąc dwieście rubli rocznie z dochodów miejskich i obowiązek ten uważać w X klassie.

— Rządzący Senat słuchali raportu P. Ministra Spraw Wewnętrznych, względnie utwierdzenia aktów o za-

ждения актовъ о размѣнѣ чрезполосныхъ земель по помѣщичьимъ имѣніямъ, заложенныхъ въ Приказахъ Общественнаго Призрѣнія. Приказали: Слѣдуя правилу, принятому по Опекунскимъ Совѣтамъ и по Государственному Заемному Банку, въ указахъ Правительствующаго Сената отъ 19-го Марта 1837 года къ исполненію предписанному, Правительствующій Сенатъ, согласно представленію Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, полагаетъ: всѣ Гражданскія Палаты разрѣшить, чтобы въ случаѣ поступленія въ оныя просьбы отъ помѣщиковъ объ утвержденіи миролюбиваго размѣна чрезполосныхъ земель, принадлежащихъ къ заложеннымъ въ Приказахъ Общественнаго Призрѣнія имѣніямъ, утверждали составленные на сей конецъ акты, не испрашивая на то предварительно согласія Приказа, если только таковыя имѣнія за неисправность въ платежѣ лежащихъ на нихъ по залогу долговъ не подвергаются описи. И о томъ въ оныя Палаты, а для дачи такового же разрѣшенія Уѣзднымъ Судамъ и во всѣ Губернскія и Областныя Правленія послать указы, таковыми увѣдомить Гг. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, Военныхъ Губернаторовъ управляющихъ Гражданскою частію и Гражданскихъ Губернаторовъ, и припечатать въ собраніи Законовъ въ 1-мъ отдѣленіи. (По 1-му Департаменту.) (Опб. 19 Октября 1838 г.) (С. В.)

— Въ 42 вумерѣ Коммерческой Газеты 1837 года было объявлено отъ Министерства Финансовъ, о прозрѣтіи, съ Высочайшаго Его Императорскаго Величества разрѣшенія, въ устьѣ рѣки Невы новаго прямого фарватера, для удобнѣйшаго судоходства между С. Петербургомъ и Кронштадтомъ, объ открытіи сѣверной части онаго, на ширинѣ 40 сажень, для хожденія самъ путемъ кораблей и судовъ и о закрытіи входа въ старый большой корабельный фарватеръ подводною дамбою на 310 сажняхъ. Съ тѣхъ поръ новый этотъ путь сделанъ практически; но окончательное очищеніе фарватера продолжалось еще въ южной его части на остальныхъ двадцати сажняхъ всей 60 саженной его ширины.

Нынѣ работы по проведенію въ семь мѣствъ прямого фарватера совершенно окончены, не взирая на то, что въ производствѣ оныхъ встречались чрезвычайныя затрудненія, при дѣйствіи черпальныхъ машинъ на открытомъ мѣствѣ, каковъ конецъ Невскаго фарватера, гдѣ перемѣняющаяся высота воды, вѣтры и волненіе причиняли непрерывныя помѣшательства въ дѣйствіяхъ. Не малое препятствіе въ сихъ работахъ противопоставлялъ и твердый грунтъ рѣки, состоящій во многихъ мѣстахъ, изъ мелкаго, крѣпкослежавшагося ила, для чего однихъ ковшей черпальныхъ машинъ было бы недостаточно; но съ помощію нарочно для сего придуманныхъ большихъ боронъ, которыя разрыхляли грунтъ и такимъ образомъ дѣлали его доступнымъ для подъема черпаками, работы шли съ успѣхомъ, и фарватеръ Невы въ длину и во всю ширину въ совершенно прямой направленіи выровненъ и доведенъ начисто до 9 футовой глубины, — достаточной, какъ извѣстно, для торговаго судоходства.

Выгоды сего дорогаго стоющаго предпріятія довольно извѣстны и не требуютъ дальнѣйшаго изложенія. Одно только считается неизлишнимъ присокупить, что по сіе время непримѣтно было въ семь фарватеръ новыхъ наносовъ и на случай появленія таковыхъ въ послѣдствіи, оставлены въ готовности пароходъ и нужныя черпальныя машины.

(К. Г.)

— По свѣдѣніямъ, напечатаннымъ въ Журналѣ Мануфактуръ сего года, общее количество свѣчъ, выдѣлываемыхъ на заводахъ въ Россіи, простирается до 445,063 пуд.; въ томъ числѣ: въ С. Петербургѣ 109,000 пуд., въ Ростовѣ и другихъ городахъ Ярославской Губерніи 66,656 пуд.; въ Одессѣ 18,000 пуд.; такое же количество доставляютъ заводы по Губерніямъ: Рязанской, Черниговской и Херсонской; отъ 10 до 14,000 пуд. по Бессарабской Области и по Губерніямъ: Вологодской, Вольнской, Казанской, Кіевской, Московской, Пермской, Полтавской и Харьковской.

Самое большое производство восковыхъ свѣчъ въ Казани: на тамошнихъ заводахъ приготавливаютъ до 24,000 пуд.; въ Екатеринбургѣ около 4,000 пуд., и отъ 1,000 до 2,000 пуд. на заводахъ въ Губерніяхъ: Кіевской, Московской, Нижегородской и Смоленской. Вообще на всѣхъ заводахъ въ Россіи выдѣлывается восковыхъ свѣчъ 40,350 пудовъ.

Заводовъ стеаринныхъ свѣчъ не много; большею частію они учреждены въ послѣдніе три года. Число ихъ, сколько извѣстно, простирается до 13 но вообще производство этихъ свѣчъ незначительно; въ С. Петербургѣ два завода, въ Москвѣ девять, въ Орлѣ и въ Нѣжинѣ по одному. (К. Г.)

мianie gruntów w szachownicach po majątkach obywatelskich, danych na ewikcyą Urzędowi Powszechnego Opatrzienia. *Rozkazali:* Idąc za prawidłem, przyjętym w Radach Opiekunich i w Pożyczkowym Banku Państwa, w ukazach Rządzącego Senatu pod dniem 19-mi Marca 1837 roku do wypełnienia zaleconem, Rządzący Senat zgodnie z przedstawieniem P. Ministra Spraw Wewnętrznych mniema: wszystkim Izbowi Cywilnym dozwoić, ażeby w razie podania do nich prośb od obywateli o utwierdzenie ugodliwej zamiany gruntów w szachownicach, należących do majątków, danyh na ewikcyą Urzędowi Powszechnego Opatrzienia, utwierdzały sporządzone w tym celu akta, nie prosząc na to poprzedniczo zgodzenia się Urzędu Powszechnego Opatrzienia, jeżeli tylko majątki takie za nierregularność w płaceniu opartych na nich z mocy ewikcyi długow niepodpadają inwentacyi. I o tém do tych Urzędów, a dla dania takiegoż rozwiązania Sądow Powiatowym i do wszystkich Gubernialnych i Obwodowych Rządow posłać ukazy, również przez ukazy uwiadomić PP. Ministra Spraw Wewnętrznych, Gubernatorów Wojennych zarządzających sprawami Cywilnymi, tudzież Cywilnych Gubernatorów, i wydrukować w zbiorze Praw w 1. m oddziale. (Z 1-go Departamentu). Opb. 19 Października 1838 r. (G. S.)

— W 42-m Numerze Gazety Handlowej roku 1837-gò było ogłoszono od Ministeryum Skarbu, o wykopaniu, z Najwyższego Jego Cesarskiej Mości dozwożenia, w ujściu rzeki Newy, nowego prostego farwatern, dla dogodniejszej żeglugi między S. Petersburgiem a Kronsztadtem, o otwarciu północnej jego części, na szerokości 40 sążni, dla pływania tą drogą okrętów i statków i o zamknięciu wejścia do starego wielkiego farwatern okrętowego dambą podwodną na 310 sążni. Od tego czasu nowa ta droga zrobiła się praktyczną; ale ostateczne oczyszczenie farwatern trwało jeszcze w południowej jego części na pozostałych dwódziesciu sążniach całej szerokości, 60 sążni wynoszącej.

Teraz roboty około przeprowadzenia na tém miejscu prostego farwatern zupełnie są ukończone, pomimo tego, że w ich wykonaniu napotykanе były nadzwyczajne trudności, w działaniu machin czerpalnych na miejscu otwartém, jakim jest koniec farwatern Newskiego, gdzie odmienna wysokość wody, wiatry i fale nieustannie przeszkadzały robocie. Nie małą też przeszkodą był w tych robotach i twardy grunt rzeki, składający się w wielu miejscach, z drobnego, mocno zsiadłego iltu, do czego same kowsze machin czerpalnych byłyby niedostatecznymi; ale za pomocą umyślnie do tego wynalezionych bron wielkich, które grunt spulchniały i tym sposobem czyniły go dostępnym dla wydostania czerpakami, roboty szybko się wykonywały; ifarwater Newy wzdłuż i przez całą szerokość w zupełnie prostym kierunku został wyrównany i doprowadzony na czysto do głębokości 9 stop, — dostatecznej, jak wiadomo, dla żeglugi handlowej.

Korzyści tego kosztownego przedsięwzięcia dosyć są wiadome, i nie potrzebują inoich opisow. Jedno tylko nie zbitecznym będzie dodać, że dotąd niepostrzeżono na tym farwaternie nowych napływow, i na przypadek ich okazania się w czasie późniejszym, stoją w pogotowiu parochod i potrzebne machin czerpalne. (G. H.)

— Podług wiadomości, udzielonych w Dzienniku Rękodziel roku terażniejszego, ogólna ilość świec łojowych, wylewanych na fabrykach w Rossyi, wynosi 445,063 pudy; w liczbie tej: w S. Petersburgu 109,000 pudów, w Rosławie i innych miastach Gubernii Jarosławskiej 66,656 p.; w Odessie 18,000 p.; takąż ilość dostarczają fabryki Gubernij: Rianzańskiej, Czernihowskiej i Chersońskiej; od 10 do 14,000 pudow w Obwodzie Bessarabskim i w Guberniach: Wołogodzkiej, Wołyńskiej, Kazańskiej, Kijowskiej, Moskiewskiej, Permiskiej, Połtawskiej i Charkowskiej.

Największy wyrób świec woskowych jest w Kazaniu: w fabrykach tamecznych robią do 24,000 pudów; w Ekaterynburgu około 4,000 p., i od 1,000 do 2,000 pudow w fabrykach Gubernij: Kijowskiej, Moskiewskiej, Niżegorodzkiej i Smoleńskiej. W ogólności we wszystkich fabrykach w Rossyi wyrabiają świec woskowych 40,350 pudów.

Fabryk świec stearynowych jeszcze nie wiele, po większej części są one założone w ostatnich trzech latach. Jest ich, ile wiadomo, do 13, ale w ogólności ilość wyrabiania świec tych nie jest znaczna; w S. Petersburgu znajdują się dwie fabryki, w Moskwie dziewięć, w Orle i w Nieżynie po jednej. (G. H.)

Одесса, 11-го Октября.

Железный пароходъ *Inkermann*, о прибытии котораго въ нашъ портъ мы извѣстили, имѣеть въ длину на палубѣ 137 Англ. футовъ, въ ширину 23, и въ глубину 9. Киль, довольно тонкій, и всѣ корабельные члены въ этомъ пароходѣ, равно какъ и обшивка его палубы, деревянные; наружная же обшивка какъ надводной, такъ и подводной части изъ листового желѣза, толщиною отъ половины до четверти дюйма; толщина этой обшивки постепенно уменьшается отъ нижней части парохода къ верхней. Этотъ родъ постройки выгоденъ въ томъ отношеніи, что доставляетъ возможность кораблю погружаться очень мало въ воду; „*Inkermann*“ теперь сидитъ въ водѣ не болѣе какъ на $3\frac{1}{2}$ фута.

— Въ некоторыхъ мѣстахъ Бессарабской Области свирѣствовала 12-го Сентября сильная буря, сопровождавшаяся проливнымъ дождемъ и ударами молній. Во время этой бури въ Г. Аккерманѣ загорѣлся отъ удара молніи домъ, который совершенно сгорѣлъ; въ Г. Килии всѣ улицы залиты были водою, вышиною въ полтора аршина, отъ чего повреждено въскольکو домовъ и другихъ заведеній; а въ Г. Туздахъ напоромъ воды снесены въ Бернское озеро двѣ женщины, изъ которыхъ одна спасена, а другая утонула.

— Заграничныя извѣстія продолжаютъ быть выгодны для нашей торговли. Требования изъ Англій поддерживаются; во Франціи также обнаруживается, по видимому, потребность въ пшеницѣ; въ Ливорно проданы большіе ея запасы. Здѣсь цѣна зернового хлѣба не упадетъ.

— Изъ Парижа пишутъ, что одно судно, вышедшее изъ Одессы, съ грузомъ льняного сѣмени, и отправленное прямо въ Дюнкеркень, допущено было въ этотъ портъ, не подвергаясь карантинному очищенію. Можно надѣяться, что подобная мѣра, принятая будетъ и въ другихъ Французскихъ портахъ на Океанѣ; но неизвѣстно еще будетъ ли она введена во Франціи какъ общее законное правило. (О.Г.Ц.И.)

(Изъ Вилен. Губерн. Вѣд.)

О взносѣ суммы на возведеніе въ Г. Вильнѣ Экзерциргауза.

На возведеніе въ городѣ Вильнѣ каменнаго для войскъ Экзерциргауза, Дворянство Виленской Губерніи, журналомъ онаго, во время, прошедшихъ выборовъ, изъявило желаніе пожертвовать 40,000 руб. ассигн.; сумма эта, по распоряженію Губернскаго Начальства, согласно составленной Г. Губернскимъ Предводителемъ Дворянства раскладкѣ, должна быть внесена съ 403,085 окладныхъ душъ; собственно помѣщичьихъ, ленныхъ, прѣзвитскихъ и духовныхъ имѣній, а такъ же 221 дворовыхъ людей, то есть: во 2-й половинѣ сего 1838 и первой половинѣ 1839 годовъ по $3\frac{1}{2}$, а во второй половинѣ 1839, по $3\frac{1}{2}$ коп. ассигн. со всякой души, превышка же предположенной суммы, именно 330 руб. 60 коп. ассиг. оставаться будетъ запаснымъ капиталомъ.

О сборѣ означенной суммы, посредствомъ Узданныхъ Казначействъ при платежѣ казенныхъ податей, отъ Г. Начальника Губерніи предложено Виленской Казенной Палатѣ. Почему Губернское Правленіе, о непремѣнномъ взносѣ помянутой суммы владѣльцами скъзаныхъ имѣній въ опредѣленные сроки, симъ для вѣдома каждаго объявляетъ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 31-го Октября.

Г. Дюпенъ вчера прибылъ въ Парижъ и сегодня утромъ имѣлъ у Короля аудиенцію.

— Кажется теперь окончательно, опредѣлено созваніе Палаты на 24 Декабря с. года.

— Легитимическій Журналъ *la France* неперестаетъ извѣщать опасенія о состояніи здоровья Короля. Несмотря на всѣ официальные опроверженія, онъ содержитъ во вчерашнемъ своемъ номерѣ слѣдующее замѣчаніе: „Рышительно увѣряютъ насъ опять, что здоровье Людвига Филиппа, возбуждаетъ величайшее опасеніе. Ноги его ежедневно перевязываютъ по нѣскольکو разъ, а одна заслуживающая вниманія особа увѣряла насъ, что Король при посѣщеніи въ послѣдній разъ театра, сопровождается былъ своимъ Лейбъ-Медикомъ.“

— У здѣшнихъ содержительницъ моды и швей сдѣлано въ послѣднее время много заказовъ для Принцессы Беирской, а вчера Карлистскій курьеръ съ приготовленными вещами будто отправился въ главную квартиру.

— Маршалъ Клозель 29 ч. с. м. отправился на пароходѣ *Chimère* изъ Тулона въ Алжиръ.

Одесса, 11-го Паждзиernика.

Железныя стѣны парохода *Inkermann*, о прибытіи котораго до порта нашего было уже донесено, ма дѣности на покѣдѣ 157 стопъ англійскихъ, шириности 23, а глѣбокости 9 стопъ. Спѣдъ, которъ досыдъ jest cиенки, ораъ всъ стѣны этого стѣткѣ и обичіе покѣду его, сѣ зробіеное з дрѣвѣа; зевнѣтръ тѣлко обитъ jest сѣткѣмъ желѣзнѣа блѣхѣа, од ѣвѣрци до поѣ-сѣа гребѣсци маѣаѣа; гребѣсци тѣй блѣхѣа, од спѣднѣй ку вѣрѣзѣннѣй сѣсци стѣткѣа, стопнѣово сѣ змнѣежсѣа. Рѣдзѣй тен будѣвѣа стѣткѣов догоднѣй jest з тѣго вѣзглѣду, же бѣрдо маѣо погрѣзѣаѣа сѣ въ водѣ; обѣсчнѣ *Inkermann* занурзѣонъ jest тѣлко на $3\frac{1}{2}$ стопъ.

— Въ нѣкѣторѣхъ околѣсѣахъ обѣвѣду Бѣссѣрѣабскѣого панѣвѣа 12 Врѣзсѣнѣа вѣелкѣа бурзѣа, з улѣвѣа и пѣорунѣа. Въ Аккерманѣ, подѣсѣа тѣй бурзѣа пѣорунъ запѣлѣлъ домъ, которъ згорѣлъ до сѣсѣтѣу; въ мѣсцие Килии, всъ стѣны улѣсѣа залѣне бѣу водѣа, на поѣтора арсѣзѣна вѣсѣосѣсци, прѣзѣсѣо кѣлѣа домѣов и ѣннѣхъ забудѣвѣаѣа jest усѣкѣдзѣоннѣхъ; въ мѣсѣтѣсѣку зѣа Тузѣахъ, унѣсѣонѣе зѣстѣаѣу пѣдемъ водѣа до жезѣора двѣ кобѣтѣа, з которѣхъ жеднѣу урѣтовѣно, а дрѣга утонѣла.

— Заграничѣне вѣдѣомѣсци сѣаглѣ сѣа для насѣзѣго хѣн-длу помѣслѣе. Обѣстѣлѣнкѣа до Англѣа јесѣзѣе трѣвѣаѣа; во Францѣа, јакъ сѣа зѣаѣе, зѣсѣзѣна сѣа тѣжѣ оѣзѣывѣаѣа по-трѣзѣа пшѣенѣсци; въ Лѣворнѣе прѣзѣдѣно вѣелкѣе јеј зѣпѣсы. Сѣнѣзѣбожѣа тѣа не спѣа.

— Донѣсѣа з Пѣрѣзѣа, јѣзѣ стѣткѣ, которъ одпѣлѣнѣа з Одѣссы з ѣаѣунокѣмъ сѣемѣенѣа ѣнѣанѣго и бѣлѣ аѣрѣсѣсѣовѣа впрѣст до Дункѣеркѣа, впрѣсѣзѣонъ зѣстѣа до тѣго порѣту, бѣз одбѣсѣа очѣзѣсѣенѣа кѣварѣнтѣаннѣовѣго. Мо-жѣна сѣа спѣдѣзѣвѣаѣа, же поѣдобнѣе поѣсѣтѣовѣанѣе зѣхѣовѣывѣае бѣдѣе і в ѣннѣхъ порѣтѣахъ францѣзѣкѣахъ, на Оѣсѣанѣе; не вѣдѣомѣо једнѣаѣ, сѣлѣи бѣдѣе вѣдѣанъ во Францѣа јогѣлнѣу в тѣй мѣрѣе прѣзѣсѣа. (G.R.K.P.)

(З Вѣленскѣеј Газѣтѣ Губѣрнѣалнѣеј.)

О вносѣнѣи суммы на выбудѣванѣе въ м. Вѣленѣе Экзерцѣрѣаузу.

На выбудѣванѣе въ мѣсцие Вѣленѣе муѣровѣанѣго для вѣојскъ Экзерцѣрѣаузу, Дѣворѣанѣство Губѣрнѣа Вѣленѣсѣеј, жѣрнаѣемъ своѣмъ, въ сѣсѣе вѣборѣовъ прѣсѣзѣлѣхъ, оѣвѣдѣзѣло хѣѣѣ оѣарѣовѣанѣа 40,000 рублѣ ассѣгнѣацѣе-ннѣхъ; сѣмѣа тѣа, поѣлѣгъ рѣзѣрѣзѣдѣенѣа Зѣвѣрѣзѣннѣосѣсци Губѣрнѣалнѣеј, зѣгоднѣе з уѣоѣоѣнѣмъ прѣзѣ П. Губѣрнѣалнѣею Марсѣаѣлѣа Дѣворѣанѣства рѣзѣаѣемъ, поѣвнѣна бѣдѣзъ внѣсѣонѣа од 403,085 ду-з поѣаѣтѣковѣхъ, вѣлѣсѣсѣе обѣ-вѣаѣелскѣахъ, лѣннѣхъ, пѣрѣзѣцѣкѣахъ і дѣховннѣхъ ма-јѣтѣковъ; тѣдѣежъ 221 лѣдѣа двѣрѣскѣахъ, то јесѣ: въ 2-ѣй поѣловѣе тѣрѣзѣннѣсѣзѣго 1838 р. і 1-ѣй поѣловѣе 1839 рѣку, по $3\frac{1}{2}$, а въ дрѣгѣеј поѣловѣе 1839 по $3\frac{1}{2}$ коп. ассѣг. од кѣждѣеј дѣсѣу, прѣвѣыѣкѣа зѣа поѣмѣенѣеј сѣмѣа, мѣанѣовѣе 330 рублѣ 60 коп. ассѣг. бѣдѣе зѣстѣвѣаѣа јѣко кѣпѣаѣа зѣпѣсѣнѣу.

О поборѣе сѣмѣа поѣмѣенѣеј, зѣ поѣрѣднѣетѣвѣмъ Поѣдсѣарѣбѣствъ Поѣвѣаѣтѣовѣхъ прѣу оѣѣаѣанѣу поѣаѣтѣковъ сѣкарѣовѣхъ, од П. Начѣлѣнѣка Губѣрнѣа, поѣсѣоѣо Вѣленѣсѣеј Ізѣбѣ Сѣкарѣовѣеј. Для сѣго Рѣзѣдъ Губѣрнѣалнѣу, о нѣоднѣеннѣмъ вносѣнѣу поѣмѣенѣеј сѣмѣа, прѣзѣ вѣлѣсѣсѣелѣа вѣрѣаѣоннѣхъ мајѣтѣковъ въ нѣзнѣаѣннѣхъ фѣрѣахъ, прѣзѣ нѣнѣејсѣе для вѣдѣомѣсци кѣждѣго обѣвѣсѣзѣа.

ВѣДѣОМѣСЦИ ЗАГРАНѣЧНѣЕ.

Францѣа.

Пѣрѣзѣ, днѣа 31 Паждзѣернѣка.

Р. Дѣупѣнъ вѣчѣра прѣзѣбѣл до Пѣрѣзѣа, днѣсѣа рѣ-но мѣаѣ у Крѣла пѣсѣлѣчанѣе.

— Зѣаѣе сѣа бѣдѣзъ тѣрѣзъ оѣсѣаѣѣннѣе поѣсѣтѣовѣеннѣмъ зѣвѣанѣе Ізѣ на 24 Грѣднѣа р. т.

— Днѣеннѣк ѣгѣтѣмѣсѣсѣзѣннѣу, *la France*, не прѣзѣстѣаѣе вѣнѣурѣзѣаѣа обѣсѣы о стѣнѣе зѣдрѣвѣа Крѣла. Поѣмѣо всъ стѣннѣхъ урѣзѣдѣовѣхъ зѣпрѣѣѣѣнѣа, зѣвѣерѣа онъ јѣзѣзѣе во вѣчѣорѣајсѣмъ своѣмъ нѣмерѣе нѣсѣлѣпѣѣѣе увѣдѣомѣенѣе: „Зѣпѣвѣуѣаѣаѣа насъ знѣву зѣ стѣнъ зѣдрѣвѣа Лѣ-дѣвѣка Фѣлѣппѣа, вѣзбѣдѣзѣа нѣјѣвѣкѣсѣзѣа обѣвѣа. Ногѣ јејо мѣзѣа бѣдѣзъ ѣоѣднѣеннѣе по рѣзы кѣтѣкѣа обѣвѣа ѣвѣанѣе, а рѣ-внѣа, вѣарѣа гѣднѣа, оѣсѣа зѣпѣвѣуѣаѣа, же Крѣл поѣдѣсѣа оѣсѣаѣннѣе своѣго одвѣдѣенѣа тѣатрѣу, тѣварѣзѣсѣонъ бѣлѣ прѣзѣ мѣдѣкѣа прѣзѣѣѣзѣннѣею.“

— У тѣтѣсѣзѣхъ моднѣарѣкъ і сѣвѣаѣѣѣкъ, учѣзѣннѣо во оѣсѣаѣннѣе сѣсѣе вѣелѣе зѣмѣѣѣнѣа для Хѣѣжѣнѣы Бѣерѣу, а вѣчѣра ѣѣнтъ кѣролѣсѣтѣовскѣа з прѣзѣгѣѣовѣанѣа мѣ рѣзѣа-мѣа уѣаѣ сѣа до гѣлѣвнѣеј кѣвѣатѣрѣу.

— Марсѣаѣлѣкъ Клаузѣл д. 29 т. м., на стѣткѣ парѣовѣмъ *Chimère*, уѣаѣ сѣа з Тулонѣу до Алжѣерѣу.

— Письмо изъ Тулона отъ 27 ч. с. м. сообщаетъ: Генералъ Леруа Дюверже, сюда прибылъ и немедленно принялъ команду Верскаго Департамента. Гарнизонъ Анконы не будетъ, какъ говорилъ на дняхъ распущенъ, но кажется что войска наши совсѣмъ оставить это мѣсто. Пароходъ *le Phare* который на некоторое пространство буксировалъ бомбардирскія суда *l'Éclair* и *Vulcan*, возвратился 11 Октября на рейду. Когда онъ оставилъ сіи корабли, они вышли въ море и если будетъ попутный вѣтеръ, то они въ первыхъ числахъ Ноября придутъ въ Мексику. Парох. *Phare*, оставилъ 17 ч. Гибралтаръ и нашелъ на тамошней рейдѣ парох. *Hastings*, на которомъ прибыла туда вдовствующая Англійская Королева. Бригъ *Meleagre*, отплылъ изъ нашего Порта для занятія мѣста на берегахъ Каталоніи.

3-го Ноября.

Одинъ изъ легитимическихъ Журналовъ утверждаетъ, что Принцесса Беарская при проѣздѣ своей, имѣла при себѣ 2 милл. франк. въ векселяхъ, въ золотѣ и алмазахъ.

— Вчера утромъ агентъ Мексиканскаго Правительства съ важными депешами къ Тюльерійскому кабинету, прибылъ въ Парижъ. Говорить, что онъ привезъ новыя предложенія со стороны Президента Розаса. Говорятъ о денежномъ вознагражденіи по торговомъ трактатѣ, по которому Французы должны быть поставлены на равной степени съ дружественными Государствами. Слышно, что Французскій кабинетъ отаравитъ агента, который вступитъ въ переговоры съ Мексиканскимъ Правительствомъ.

(A.P.S.Z.)

А н г л і я .

Лондонъ, 30-го Октября.

Непрекращается слухъ, что Королева вступить въ бракъ съ старшимъ сыномъ владѣтельнаго Герцога Саксенъ-Кобургскаго, который недавно окончилъ науки въ Боннскомъ Университетѣ. Приготовительныя мѣры будто уже сдѣланы и слышно, что дѣло будетъ представлено въ началѣ будущаго собранія Парламента на разсужденіе. Герцогиня Кентская будто совершенно согласилась на эту связь. Известно, что Герцогъ Кобургскій съ обоими своими сыновьями присутствовалъ при коронаціи въ Лондонѣ и оставилъ Англію позже всѣхъ гостей. Ея Велич. при семъ случаѣ пожаловала Герцогу орденъ подвизки.

— Новый Испанскій Посоль Генералъ Алава, третьяго дня сюда прибылъ.

— Новыя известія изъ Нью-Йорка содержать мало занимательнаго, кромѣ того, что между Соединенными Штатами и Перуанско-Болівійскою Конфедераціею заключенъ торговый трактатъ. Торговля въ Соединенныхъ Штатахъ все болѣе улучшается.

— Англійскіе Журналы помѣстили третьяго дня изъ Французскихъ газетъ письмо, въ которомъ полагаютъ, что скоро воспламенится война между Англіею и Франціею.

— О нынѣшнемъ состояніи дѣлъ въ Остѣ-Индіи, Ливерпульскій Журналъ по письму изъ Мадрата отъ 23 Юля, сообщаетъ равно возбуждающія опасеніе известія какъ недавно *Times*. По сему, будто обнаруживаются всѣ признаки общей войны въ Индіи. Войска трехъ соединенныхъ Президентствъ, вооружаются къ ужасной борьбѣ и вообще полагаютъ, что верховныя власти правленія получили уже повелѣніе, учредить лагерь изъ 25,000 чел. на берегахъ Кабула. Также въ письмѣ семъ уведомляютъ, что на рѣкѣ Сетледжъ, захваченъ Посланникъ Радшаха Непальскаго, который долженъ былъ передать Персидскому Шаху воззваніе, что бы онъ впадалъ на сѣверозападные границы Британской Ост-Индіи, между тѣмъ какъ въ то же время Радшахъ Непальскій и владѣтель Авы хотѣли подойти къ сѣверо-восточнымъ границамъ и вступить въ Арраконъ.

— По мнѣнію *Morning-Post*, нѣтъ нисколько сомнѣнія, что отъ пребыванія Людвига Наполеона Англій, не предстоитъ никакой опасности для Франціи, ибо здѣсь нѣтъ ни одной партіи столь сильной противу Французскаго Правительства, чтобы онъ могъ употребить ее для своихъ плановъ: „Конечно“ присовокупляетъ этотъ Журналъ, „радикалы будутъ его принимать торжественно, Г. Юмъ и патриоты его образа мыслей, вознесутъ его до небесъ, но скоро упадетъ сей послѣдній съ своего мѣста, и политически равно такъ будетъ невредимъ, какъ были прежде его дяди. Лордъ Пальмерстонъ не имѣетъ ни какой причины поддерживать домогательства сего революціоннаго героя. Лювикъ Филиппъ не такъ слабъ, какъ былъ Донъ Мигуэль и какъ казался Донъ Карлосъ.“

— Министерскіе Журналы объявляютъ, что по письмамъ изъ Квебека нѣтъ сомнѣнія о возвращеніи Лорда

— В лиście z Tulonu pod d. 27 ter. m. czytamy: Jenerał Leroy Duverger, tu przybył i natychmiast objął dowództwo departamentu Var. Załoga Ankony nie będzie, jak w tych dniach mówiono, rozpuszczoną, lecz zdaje się, że wojska nasze całkiem to stanowisko opuszczą. Statek, parowy *le Phare*, który statki bombardyerskie *l'Éclair* i *Vulcan* ciągnął przez pewną przestrzeń, d. 11 Październ. powrócił na rejdę. Gdy je opuszczal, dwa okręty już wypłynęły były na morze i jeśli wiatr będzie pomyślny, tedy w pierwszych dniach Listopada przybędą pod Mexyk. *Phare* d. 17 opuścił Gibraltar i znalazł jeszcze na tamecznej rejdzie statek *Hastings*, na którym przybyła tam Królowa Angielska wdowa. Bryg *Méléagre* opuścił port nasz, dla zajęcia stanowiska na brzegach Katalonii.“

3 Listopada.

Jeden z dzienników legitymistycznych donosi, że Xiężna Béira, podczas przyjazdu swojego, miała przy sobie 2 miliony fr. w wezlach, w złocie i klejnotach.

— Wczora rano agent Rządu Meksykańskiego z ważnemi depeszami do Gabinetu Tuilleryjskiego, przybył do Paryża. Rozumieją, że przywiózł nowe propozycje ze strony Prezydenta Rosas. Mówią o wynagrodzeniu pieniężnem i o traktacie handlowym, przez który Francuzi postawieni być mają na równej stopie z narodami przyjacielskimi. Słychać, że Gabinet Francuzki wysłał agenta, który ma wejść w układy z Rządem Meksykańskim. (A.P.S.Z.)

A N G L I A .

Londyn, dnia 30 go Października.

Nie ustaje pogłoska, że Królowa wejdzie w związki małżeńskie, ze starszym synem Panującego Xięcia Sasko-Koburgskiego, który niedawno ukończył nauki w Uniwersytecie Bonn. Przygotowawcze kroki mają już być poczynione, i słychać, że rzecz ta wraz na początku zgromadzenia przyszłego Parlamentu, wniesiona będzie na roztrząszenie. Xiężna Kent ma się zupełnie zgadzać na ten związek. Jak wiadomo, Xiężę Koburgski obecny był z obódwoma swymi synami na koronacyi w Londynie i opuścił Anglię najpóźniej ze wszystkich gości. Królowa przy tej okoliczności udzieliła Xięciu Order podwizki.

— Nowy Poseł Hiszpański, Jenerał Alava, zawczora tu przybył.

— Najnowsze doniesienia z Nowego-Yorku zawierają mało interessujących szczegółów, oprócz tylko, że pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Peruwiańsko-Boliwijską Konfederacyą, zawarty został traktat handlowy. Handel w Stanach Zjednoczonych coraz się polepsza.

— Dzienniki tutejsze wyjęły zawczora z gazet francuzkich list, w którym twierdzą o blizkiem wybuchnieniu wojny między Anglią a Francyą.

— O terażniejszym stanie rzeczy w Indyach-Wschodnich, Dziennik Liverpoolski, udziela, podług listu z Madras pod d. 23 Lipca, równie wzbudzające obawę wiadomości, jak iniedawno *Times*. Podług tego, okazują się wszystkie oznaki wojny powszechnej w Indyach. Wojska trzech związkowych Prezydentów zbrają się do straszliwej walki i rozumieją powszechnie, że od najwzraszej władzy Rządowej już przyszedł rozkaz, utworzenia obozu z 25,000 ludzi na brzegach Kabulu. Donoszą także w tym liście, że Poseł Radszacha Nepalskiego, ujęty został na rzece Setledż, który do Szacha Perskiego wiozł wezwanie, ażeby ten napadł na północno-zachodnie granice Angielskich Indyj-Wschodnich, gdy tymczasem Radszach Nepalu i władzca Awy, mieli się zbliżyć ku granicom Północno-Wschodnim i wkroczyć do Arracon.

— *Morning-Post* uważa za niepodpadające żadnej wątpliwości, że pobyt Ludwika Napoleona w Anglii, nie każe się lękać żadnego niebezpieczeństwa: gdyż żadne stronnictwo nie jest tu tak zawziętym przeciwko Rządowi Francuzkiemu, ażeby się dało użyć do jego planów. „Naturalnie, mówi dalej wspomniany dziennik, radykali będą go fetowali. P. Hume i patrioci jego sposobu myślenia, wzniosą go pod niebiosa; lecz wkrótce ten ostatni z należytego sobie stanowiska upadnie, i politycznie równie tak zostanie nieszkodliwym, jak przed nim byli jego stryjowie. Lord Palmerston żadnej niema przyczyny wspierania roszczeń tego rewolucyjnego bohatera. Ludwik Filip nie jest tak niedołążnym, jakim był Don Miguel, lub jakim zdawał się być Don Karlos.“

— Dzienniki Ministeryalne donoszą, że, podług listów z Quebeku, żadnej niema wątpliwości o powrocie Lor-

Дургама. Онъ сообщаетъ, что онъ намѣревался 20 Октября отправиться оттуда въ Соединенные Штаты и вѣроятно въ Январѣ прибудетъ въ Лондонъ.

(A.P.S.Z.)

Испанія.

Мадридъ, 20-го Октября.

Между прочими предложеніями полученными здѣсь изъ Англій, объявлено даже теперь такое, по которому предполагается учредить общество предпримчивыхъ Белгійскихъ, Французскихъ, и Испанскихъ капиталистовъ, которое намѣрено приобрести покупкою отъ Испанскаго Правительства за сумму 60 или 80 милл. пиастровъ Филиппинскіе острова. Общество это, если дѣйствительно составится, будетъ состоять подъ главнымъ попечительствомъ Англійскаго Правительства и будетъ къ нему въ такомъ же отношеніи какъ Остъ-Индская компанія. Планъ сей конечно нѣсколько фантастическій однако я увѣренъ, что онъ уже предложенъ Испанскому Правительству. Проектъ новаго займа, предложеннаго со стороны одного Англійскаго дома, будто вовсе не получил одобренія, а однако Правительство столь скудные имѣетъ источники, что неимѣется въ виду подрячика, чтобы принять на себя поставку потребностей для арміи на будущіе два мѣсяца.

— Придворная газета объявляетъ совершенно неосновательными слухи о существующихъ несогласіяхъ между Правительствами Англійскимъ и Испанскимъ.

— Резервные войска расположены слѣдующимъ образомъ: Маркизь Де-Ласъ-Амарилласъ съ 4,000 человекъ стоитъ въ Толедѣ; Генераль Алесонъ защищаетъ Авилю съ 4,000 чел.; отрядъ состоящій изъ 5,500 чел. подъ начальствомъ Генер. Ногуераса расположенъ въ Манхѣ. Эта дислокація имѣетъ ту выгоду, что Правительство сосредоточило значительныя силы въ окрестностяхъ столицы.

(изъ Франц. газ.)

Изъ Логронья пишутъ отъ 22 Октября слѣдующее: Здѣсь получено извѣстіе, чрезъ офицера бывшаго при штабѣ, что Ген. Фанъ Галень принудилъ Кабреру снять осаду города Каспе. Карлисты лишились въ семь дѣлъ 600 человекъ. Ген. Фанъ-Галень сдѣлалъ предложеніе Графу Лухано, напасть теперь же на Кантаблегу, если погода тому не воспрепятствуетъ.

(съ Испанскихъ границъ.)

Донъ Карлосъ въ день своего бракосочетанія съ Инфантиною Марією Терезією издалъ слѣдующій Декретъ:

„Движимый отеческою моею любовію къ народамъ, которыхъ Всевышній вѣрилъ моему попечительству, съ душевнымъ желаніемъ упрочить ихъ благо а также счастье моего семейства, и тронутый до глубины души высокими добродѣтелями, героическимъ поступкомъ при нынѣшнихъ обстоятельствахъ и материнскою заботливостію, которую Инфантина Донна Марія Терезія Браганцкая и Бурбонъ, Принцесса Беирская, дочь Короля Португальскаго, моего высокаго родственника и Шурина Донъ Жуана VI-го Браганцкаго и Донны Маріи Шарлотты Бурбонъ, вдовы Испанскаго Инфанта Донъ Педро Бурбонъ, посвятила себя воспитанію моихъ возлюбленныхъ сыновей, съ того времени какъ благоудно было Всевышнему вознать къ себѣ мою любезную супругу Донну Марію Франциску д'Азисъ, я по полученному дозволенію отъ Его Святѣйшества, рѣшился вступить въ бракъ съ помянутою Инфантиною, моею любезною племянницею. Уже 2-го Февраля посредствомъ моего уполномоченнаго Каммергера, Маркиза Обондо, обрученіе происходило въ Зальцбургѣ и моя любезная супруга, благополучно прибыла въ сіи правыя и героическія провинціи; сегодня совершенно бракосочетаніе по каноническимъ законамъ. Теперь моя Королевская воля есть та, чтобы торжественный сей актъ, который для моихъ законныхъ вассаловъ долженъ быть столь утѣшительнъ, немедленно былъ обнародованъ какъ только дозволитъ обстоятельства. Данъ въ нашей Королевской главной квартирѣ въ Аскоити 20 Октября 1838. Я, Король. Къ Леонскому Епископу.” (A.P.S.Z.)

Нидерланды.

Гага, 30-го Октября.

Вѣнчальный обрядъ сына Принца Оранскаго съ Принцессою Виртембергскою, будетъ совершенъ въ эту зиму. Для новобрачныхъ приготавливаютъ дворецъ въ Плейнѣ. (O.G.C.H.)

Германія.

Мюнхенъ, 30-го Октября.

Король осматривалъ сегодня въ Цейггаузѣ арматуры, присланныя Россійскимъ Императоромъ,

да Durham. Zamierzał on, jak donoszą, odjechać stamtąd 20 Października do Stanow-Zjednoczonych i zapewne w Styczniu przybędzie do Londynu. (A.P.S.Z.)

HISPANIA.

Мадридъ, 20-го Паździernика.

Поміędzy innemi projektami, które z Anglii tu otrzymano, ogłoszony takż został taki, podług którego ma się urządzić towarzystwo przedsiębierczych Angielskich, Francuzkich i Hiszpańskich kapitalistów, które ma od Rządu Hiszpańskiego, za sumę 60 do 80 mill. pиаstrów, odkupić wyspy Filipińskie. Towarzystwo to, jeśliby rzeczywiście doszło do skutku, zostawać ma pod główną opieką Rządu Angielskiego i byдъ ku niemu w podobnych stosunkach, jak компанія Wschodnio-Indyjska. Plan ten, zapewne, może byдъ nieco bajechny, lecz to pewna, że już przełożony został Rządowi Hiszpańskiemu. Projekt nowej pożyczki, która miała byдъ zaproponowaną ze strony pewnego domu Angielskiego, i do którego zdawał się byдъ upoważnionym P. Henderson, nie znalazł potwierdzenia, a jednak Rząd tak mało ma źródeł, że się nie mogą znaleźć liweranci, którzyby chcieli przyjąć na siebie zaopatrzenie wojska na przyszłe dwa miesiące.

— Gazeta dworu ogłasza za zupełnie bezasadne pogłoski o istniejących jakoby nieporozumieniach między Rządami Hiszpańskim a Angielskim.

— Dywizye wojska odwodowego tak są teraz rozdzielone: Margr. de las Amarillas z 4,000 ludzi stoi w Toledo; Jenerał Aleson zastania Awilę we 4,000 wojska, a Jenerał Nogueras zajmuje prowincyą Mancha z 5,500 ludzi liczącem wojskiem. Rozdział ten zrzucił tę korzyść, że w bliskości stolicy Rząd ma znaczne zastępy.

(Z gazet francuzkich.)

Donoszą z Logroño pod 22 Października: Oficer służbowy przywozi właśnie wiadomość, że Jenerał van Halen zmusił Kabrerę do odstąpienia od oblegania miasta Caspe, a Karliści utracili 600 ludzi. Jenerał van Halen zrobił Hrabiemu Luchana przełożenie, aby teraz jeszcze, jeśli pogoda posłuży, natrzeć na Kantawięją. (G.R.K.P.)

Od granic Hiszpańskich.

Don Carlos w dniu swojego zaślubienia z Infantką Maryą Teresą, następujący wydał dekret:

„Poruszony ojcowską moją miłością ku ludomъ, które Opatrzność najwyższa powierzyła pieczy mojej, z serdecznem życzeniem utrwalenia ich dobra i szczęścia mojej familii, oraz głęboko przenikniony wzniosłemi cnotami, heroicznem postępowaniem śród teraźniejszych okoliczności i macierzyńską troskliwością, którą Infantka Donna Maria Teressa Braganza i Bourbon, Xiężniczka Beiry, córka Króla Portugalskiego, mojego dostojnego kuzyna i szwagra Don Juana VI, Braganza i Donny Maryi Karoliny Bourbon, wdowy Infanta Hiszpańskiego Don Pedra de Bourbon, poświęciła około wychowania ukochanych synów moich, od tego czasu, jak podobało się Bogu, powołać do siebie najukochańszą małżonkę moję Donnę Maryą Franciszkę d'Azis, po otrzymanej dyspensie od J. Świątobliwości, postanowiłam, z pomienioną Infantką moją najukochańszą siostrzenicą, wejść w związku małżeński. Gdy już d. 2 Lutego przez mojego Pełnomocnika Szambelana Margrabiego Obondo, odbyły się zaręczyny w Salzburgu i moja najukochańsza Małżonka szczęśliwie przybyła do tych prawych i heroiczných провинцій; zatem dzisiaj dopełnione zostało zaślubienie podługъ правъ канonicznych. Teraz moją Królewską wolą jest, ażeby akt ten uroczysty, który tyle musi byдъ pocieszającym dla moichъ prawychъ wassalów, takъ прędkо, jakъ tego dozwolą okoliczności, mógł byдъ ogłoszony. Danъ w naszej Królewskiej głównej kwaterze w Azcoitia 20 Października 1838. Ja, Król.

Do Biskupa Leonu.” (A.P.S.Z.)

NIDERLANDY.

Haga, dnia 30 Października.

Obrząd ślubny syna Xięcia Oranii z Xiężniczką Württembergką odbędzie się jeszcze w ciągu tej zimy. Pałac na Plein przyrządzają na mieszkanie dla przyszłych małżonków. (G.R.K.P.)

NIEMCY.

Monachium, 30-го Października.

Król Imcъ opatrywał dzisiaj armaturę przysланą od Cesarza Jego Mości Rossyjskiego, przywiezioną przed

которыя за несколько дней привезъ сюда молодой Князь Долгорукий. Онъ состоитъ изъ огнестрѣльнаго и бѣлаго оружія разнаго рода, употребляемаго въ Русской арміи, изъ лагерныхъ палатокъ и проч. (A.P.S.Z.)

Карlsruhe, 27-го Октября.

Здѣсь получено известіе, что Прусскій Король назначилъ городъ Потсдамъ сборнымъ мѣстомъ сельскихъ хозяевъ Германіи на 1839 годъ, и повелѣлъ Министру Внутреннихъ Дѣлъ оказывать сему обществу нужныя пособія, изъ Государственныхъ капиталовъ.

Лейпцигъ, 31-го Октября.

Вчера разорвало съ ужаснымъ трескомъ, сдѣланный изъ листоватаго желѣза, резервуаръ большого гасометра. Резервуаръ этотъ не выдержалъ давленія воды; взрывъ развалилъ строеніе, въ которомъ стоялъ гасометръ, и значительно повредилъ стоявшія рядомъ малые гасометры. Вода проникла въ гасо-проводныя трубы некоторыхъ строеній; и залила пламеники, что произвело въ почтовой экспедиціи большое замѣшательство. Обстоятельство это, тѣмъ не пріятнѣе, что удостоверяетъ въ недоброжелательствѣ людей, возстающихъ противъ освѣщенія гасомъ.

Франкфуртъ на Майнѣ, 2-го Ноября.

Говорятъ, что находящійся здѣсь уже дней 7, агентъ дома Ротшильдъ въ Мадридѣ, Г. Вейсвейлеръ, отъѣзжаетъ завтрашній день въ Испанію. Слухи о заключеніи съ Испанскимъ Правительствомъ новыхъ условій о займѣ, весьма сомнительны.

(O.G.C.P.)

И т а л і я

Римъ, 23-го Октября.

Прошедшее Воскресенье Др. Алертъ изъ Ахена сюда прибылъ. Известія полученные имъ о вновь наступившей болѣзни Папы, заставили его увѣриться о состояннн, прежде уже средствами его излѣченной болѣзни рака на носу Папы. Вчера утромъ онъ уже посѣщалъ Его Святѣйшество и увѣрился, что болѣзнь появилась теперь опять съ гораздо большею силою, нежели прежде. Употребляемое прежде Гельмонтское средство Др. Алертъ на этотъ случай оставилъ, и надѣется собственнымъ изобрѣтеніемъ успѣть въ доставленнн помощи и кажется уже отъ самаго Папы, получилъ приглашеніе, немедленно начать леченіе.

— Сегодня, Папа переѣхалъ на зиму изъ Квиринала въ Ватиканъ, откуда отправится въ Кампанью.

— Г. Тьеръ прибылъ сюда изъ Италіи, осматриваетъ теперь Римскія древности и намѣревается посѣтить музеи, галереи и публичныя библіотеки, въ коихъ онъ нашелъ важные документы для Тосканской Исторіи, которую онъ теперь пишетъ.

(A.P.S.Z.)

С м ѣ с ѣ

Возвращеніе Энковой кометы.

Берлинскій астрономъ и Профессоръ Г. Энке, помѣстивъ въ номерахъ 353 и 354 *Astronomische Nachrichten* новую статью о маленькой кометѣ, которая возвращается къ намъ всякіе три года и носить его имя; но которую онъ, изъ скромности, продолжаетъ называть Понсовою кометою. Въ послѣдній разъ она была видна лѣтомъ 1835 года, то есть, видна только въ телескопъ, и тогда положеніе ея на небѣ было неудобно для наблюденій. „При нынѣшнемъ появленнн, говорить ученый профессоръ, она будетъ имѣть почти то же самое теченіе, какое имѣла въ 1795 году, когда въ одно время была открыта въ *Slough* Гершедеиъ, въ Парижѣ *Pons*омъ и въ Берлинѣ самимъ Г-мъ Энке. Седьмого Ноября, новаго стиля, она подойдетъ такъ близко къ землѣ, какъ только ей возможно подойти (все таки она будетъ не ближе 29,500,000 верстъ отъ насъ), и тогда ея сіяніе будетъ самое сильное. Впрочемъ, можно будетъ наблюдать ее около половины Октября даже въ довольно слабые телескопы. Въ Ноябрь она будетъ видна только послѣ заката солнца и передъ восхожденіемъ его а въ Декабрь только по утру и то наврядъ ли.“ Точки ближайшаго своего разстоянн отъ солнца она достигнетъ 19 Декабря 1838 въ полдень. Главная занимательность нынѣшняго возвращенн Энковой кометы состоитъ въ томъ, что этотъ крошечный пузырь свѣту можетъ послужить средствомъ къ опредѣленн толщн меркурія, не теперь, а со временемъ, когда другіе элементы будутъ опредѣлены съ достаточною точностью. Лапласъ, въ шестой книгѣ своей *Mécanique céleste*, назначилъ меркурію не съ большимъ одну пятю сотъ тысячную часть толщн солнца, распространя предположительно на меркурія замѣчаніе, сдѣ-

лнкѣ днями przez młodego Xięcia Dołhorukiego. Jest to broń palna i sieczna różnego rodzaju, jaka używana jest w wojsku Rosyjskim, obozowe namioty i inne. (A.P.S.Z.)

Karlsruhe, 27-go Października.

Nadeszła tu wiadomość, że Król Pruski dozwolił, aby miasto Potsdam przeznaczone było na rok 1839 na miejsce zgromadzenia się Niemieckich gospodarzy wiejskich. Przy tém polecił Monarcha Ministrowi Spraw Wewnętrznych, skutecznie wspierać to zgromadzenie funduszami krajowemi.

Lipsk, 31-go Października.

Wczora wieczorem, z wielkim łaskotem, pękł z żelaznych blatów zrobiony rezerwoar, należący do budującego się wielkiego gazometru. Nie mógł wytrzymać parcia wody. W skutku tego wypadku, nie tylko budynek, w którym stał gazometr, był zniszczony, ale i obok stojące małe gazometry, mocno uszkodzone zostały. Woda wcisnęła się do rur, gaz prowadzących do niektórych budowli; w jednej chwili pogasły światła, co na pocztce stało się powodem do wielkiego zamieszania. Wypadek ten, jest tym smutniejszy, że utwierdza nieprzychylność osób, przeciwnych temu rodzajowi oświecania.

Frankfort, n. M. 2-go Listopada.

Słychać, że bawiący tu od tygodnia agent domu Rothschildów w Madrycie, P. Weisweiler, odjeżdża jutro do Hiszpanii. Pogłoski o mającym się zawrzeć układzie z Rządem Hiszpańskim, względem nowej pożyczki, są bardzo wątpliwe. (G.R.K.P.)

W ł o s n y

Rzym, 23 Października.

Przeszłej niedzieli d. 21 Października, Dr. Alertz z Akwisgranu tu przybył. Wiadomości, jakie doszły do niego o chorobie Papieża, która na nowo powróciła, spowodowały go, do przekonania się osobiście o stanie dawniej już uleczonej jego środkami chorobie рака na nosie Papieża. Wczora rano odwiedzał już Jego Świątobliwość i przekonał się, że choroba ta bez wątpienia znowu wystąpiła z większą mocą, aniżeli pierwiej. Używany dawniej środek Helmontowski, na ten przypadek zaniedbany został przez Dra Alertz; lecz spodziewa się on własnymi wynalezionemi przez się środkami, wkrótce do dawniejszego przywrócić stan zdrowia, i zdaje się powołany już zostać przez Papieża, wziąć się natychmiast za kuracyę. (A.P.S.Z.)

— Dziś przed południem przeniosł się Ojciec Św. z całym swoim dworem z pałacu Kwirynalskiego, na zimowe mieszkanie do Watykanu, skąd ma wyjechać do Kampanii.

— P. Thiers przybył tu ze Włoch północnych; obecnie zajmuje się starożytnościami rzymskimi, przytém zwiedza galerie, muzea i publiczne biblioteki. W tych ostatnich poznajdował ważne dokumenta do historyi Toskanii, której pisaniem teraz się zajmuje. (G.R.K.P.)

Rozmaitości.

Powrót Komety Enckego.

P. Encke, astronom i professor berliński, umieścił w Nrach 353 i 354 wydawanego przez siebie dziennika p. t. *Astronomische Nachrichten*, nowy artykuł o nader małym komecie, powracającym do nas co trzy lata i noszącym jego nazwisko, a który on przez skromność nazwał kometą Ponsiego. Ostatni raz widziano go w lecie 1835 roku, ale tylko za pomocą teleskopów, położenie zaś jego na niebie nie było do postrzeżeń dogodne. „Przy teraźniejszém ukazaniu się jego, mówi uczony professor, kometa ten mieć będzie tenże sam bieg, jaki miał w roku 1795, kiedy o jednym czasie odkryty został w *Slough* (przez Herschela), w Paryżu (przez Ponsiego) i w Berlinie (przez samegoż P. Encke). W dniu 7 Listopada, podług nowego kalendarza, rzeczonej kometa będzie najbliżej naszej ziemi (zawsze jednak w odległości 29,500,000 wiorst) i wtedy światło jego będzie najmocniejszém. Można zapewne będzie czynić nad nim postrzeżenia w połowie Października, za pomocą nawet małych teleskopów. W listopadzie widzialny będzie tylko po zachodzie i przed wschodem słońca; w Grudniu zaś tylko z rana, i to nie pewnie.“ W punkcie największego swego zbliżenia do słońca, znajdować się będzie w dniu 16 Grudnia r. b. o południu. Powrót komety Enckego, z tego powodu najbardziej jest interesującym, że to małe, przezroczyście ciało, może podać środek do oznaczenia bryłowatości Merkurego, nie teraz wprawdzie, lecz z czasem, kiedy inne elementa z dokładnością oznaczone zostaną. Laplace, w księdze szóstej swojej *Mécanique céleste*, twierdzi, że bryła Merkuryusza mało-co jest większa od jednej piątekróć sto-tysięcznej części bryły Słońca,

ланное относительно земли, юпитера и сатурна, что плотности толщ ихъ находятся болѣе или менѣе въ обратномъ содержаніи разстояній ихъ отъ солнца. Ни одно небесное тѣло, текущее въ замкнутой орбитѣ, не можетъ по временамъ подходить такъ близко къ меркурію какъ эта комета. Въ 1835 году она протекла мимо его на разстояніи почти 15,000,000 верстъ, а въ нынѣшнемъ году пойдетъ не далѣе какъ на 2,500,000 верстъ. Такимъ образомъ можно будетъ узнать, какое дѣйствіе окажетъ притягательная сила меркурія на эпоху слѣдующаго возвращенія кометы къ ближайшей точкѣ ея отъ солнца и по этому судить, вѣрно ли или нѣтъ Лапласово опредѣленіе плотности меркурія. Г. Бромикеръ произвелъ подъ руководствомъ Профессора Энка огромныя вычисленія, чтобы привести въ ясность всѣ, завистшія отъ разныхъ планетъ, возмущенія хода кометы въ три послѣдніе оборота ея около солнца, и на этихъ то выводахъ основана весьма подробная эфемериды кометы, приложенная въ концѣ статьи.

Необходимость гастаго возобновленія матеріи коровьей оспы.

Мы считаемъ нужнымъ обратить вниманіе врачей и прививателей коровьей оспы на важное предіе, которое происходитъ теперь во многихъ Академіяхъ Наукъ, особенно въ Парижской, и въ высочайшей степени занимательно для всякаго изъ насъ. Рѣчь идетъ о томъ, чтобы рѣшить вопросъ, давно уже предложенный нѣкоторыми наблюдателями: прививаніе коровьей оспы есть ли вообще только средство предохранительное на извѣстный періодъ времени, по истеченіи котораго должно вторично привить ее тому же человѣку, или коровья оспяная матерія, вывезенная изъ Англій, теряетъ свою силу, пройдя черезъ нѣсколько поколѣній? Болѣе и болѣе частые случаи появленія естественной оспы у людей, которымъ въ дѣтствѣ привита была коровья, и продолжительныя наблюденія многихъ ученыхъ врачей въ Германіи и Франціи надъ успѣхами вторичнаго прививанія, доставили теперь средство извѣстному доктору Breschet подвергнуть сравнительной оцѣнкѣ слѣдующимъ 44,000 случаевъ, и результаты его выводовъ показываетъ, что коровья оспяная матерія дѣйствительно теряетъ свою предохранительную силу пройдя черезъ известное число прививаній. Слѣдствіе этого заключенія очень ясно: надобно какъ можно чаще выписывать изъ Англій свѣжую оспяную матерію, взятую прямо съ груди тѣхъ коровъ, отъ которыхъ получилъ ее Дженнеръ, и само благоразуміе воспрещаетъ довѣрять матеріи, которая уже служила нѣсколько лѣтъ для прививанія и берется съ послѣдняго ребенка. Несмотря на убѣдительность факта, выведеннаго изъ такой огромной массы достовѣрныхъ наблюденій, Парижская Академія Наукъ сочла этотъ вопросъ столь важнымъ, что не осмѣлилась основать, на донесеніи доктора Breschet, рѣшенія, которое могло бы встревожить множество родителей; она назначила награду за лучшее разсужденіе, которое, къ первому числу будущаго Апрѣля, рѣшитъ, посредствомъ новыхъ доказательствъ, вопросъ: *Коровья оспяная матерія, состоящая изъ гиста, есть ли только средство предохранительное временное, или эта матерія теряетъ свою спасительную силу послѣ известнаго числа прививаній.*

Змѣи, водившіяся въ лѣсахъ Кавказской Области.

Змѣи, кои составляютъ на Кавказѣ лакомое блюдо, не суть обыкновенныя, тѣмъ менѣе, ядовитыя; онѣ обитаютъ въ тамошнихъ лѣсахъ, въ особенности въ казенномъ лѣсѣ при Змѣиной горѣ, что близъ желѣзныхъ минеральныхъ водъ; онѣ никогда не бросаются на человѣка. Осматривая лѣса, особенно весною, для повѣрки выставленнаго въ лѣсу въ сажени дровянаго лѣса, мнѣ часто (говоритъ Г. Шелемъ) случалось видѣть змѣй десятками, грѣющахся на солнцѣ. Для употребленія въ пищу, готовятъ ихъ особаннымъ способомъ: предварительно вышавятъ за хвостъ, чтобы дать стечь жиру и негоднымъ частицамъ внутренности; за тѣмъ вымачиваютъ въ щелохъ нѣсколько сутокъ. Мясо этихъ змѣй чрезвычайно нѣжно; особенно маринованныя превосходятъ онѣ даже обыкновенныхъ нашихъ угрей. Онѣ бывають величиною отъ 1 до 2 аршинъ, цвѣта желтоватаго, почему и извѣстны на Кавказѣ подъ названіемъ желтопузовъ. Хотя, какъ сказано, онѣ не бросаются и не причиняють вреда человѣку, по при нанесеніи имъ ударовъ защищаются хвостомъ, имѣя въ немъ особенную силу. (Л. Ж.)

rozciągając przez przypuszczenie do Merkurego spostrzeżenie, uczynione względem Ziemi, Jowisza i Saturna, to jest: że zsiadłość brył ich jest mniej więcej w stosunku odwrotnym odległości ich od Słońca. Żadne ciało niebieskie, po krzywiznie w sobie zamkniętej krążące, nie może nigdy tak się zbliżyć do Merkurego, jak ten kometa. W r. 1835 ten ostatni znajdował się od pierwszego w odległości około 15,000,000 wiorst, a w roku bieżącym przechodzić będzie w odległości tylko 2,500,000 wiorst. Z tego zatem można będzie przekonać się, jaki okaże skutek atrakcyja Merkurego, w czasie następnego powrotu komety do najbliższego punktu przysłonecznego i stąd wnosić o prawdziwości podanej przez Laplace zsiadłości Merkurego. P. Bromiker wykonał, pod kierunkiem Profesora Enckego, wielki rachunek, celem objaśnienia zawisłych od różnych planet zmian biegu tego komety, zaszytych w ciągu trzech ostatnich jego obiegów około słońca; na tych-to wyrachowaniach opartą jest bardzo szczegółowa efermeryda komety, do tego artykułu dołączona. (G.R.K.P.)

Konieczność częstego odnawiania materii ospy krowiej.

Zdaje się nam bydy rzeczą potrzebną, zwrócić uwagę lekarzy i szczepiących ospę krowią, na ważne spory, toczące się teraz po wielu akademiach, mianowicie Paryżkiej, wielce każdego z nas zajmować mogące. Idzie tu o rozstrzygnięcie kwestyi, oddawna już rzuconej przez niektórych postrzegaczy: czyli szczepienie ospy krowiej jest w ogólności, tylko środkiem ochronnym na pewny okres czasu, po upływie którego potrzeba powtórnie zaszczerpić ją teje samej osobie; czyli też materya ospy krowiej, pierwsiastkowo wywieziona z Anglii, skutek swój utracą, przeszedłszy przez kilka pokoleń? Coraz częstsze przypadki zjawiania się ospy naturalnej u osób, którym w dzieciństwie zaszczerpioną była ospa krowia, i ciągłe dostrzegania wielu uczonych lekarzy w Niemczech i Francyi nad skutecznością powtórnego szczepienia, nastęrczyły teraz, znanemu Doktorowi Breschet, możność ocenienia porównawczo przeszło 44,000 przypadków, a rezultat jego wnioskowań dowodzi, że materya ospy krowiej rzeczywiście utracą swoją własność ochronną, przeszedłszy przez pewną liczbę szczepień. Z tego wniosku oczywiście wynika, że potrzeba, ile możności, najczęściej sprowadzać z Anglii świeżą materya ospową, wziętą z wymion takich krów, z jakich brał ją Jenner; sam zaś rozsądek nie dozwala użyć materii, która już lat kilka do szczepienia służyła i bierze się z ostatniego dziecka. Pomimo dowodliwości factum, wyproważonego z tak wielkiej masy wiarogodnych spostrzeżeń, akademія nauk w Paryżu, kwestyą tę uznała za tak delikatną, że, nie śmiejąc opierać na raporcie Dra Breschet swojej opinii, któraby zatwożyła mogła mnóstwo rodziców, wyznaczyła nagrodę za najlepszą rozprawę, w dniu 1-go Kwietnia roku następnego złożyć się mającą, która za pomocą nowych dowodów rozwiąże pytanie: *Czy materya ospy krowiej, prawdziwa i czysta jest tylko środkiem ochronnym tymczasowo, czyli też ta materya skuteczność swą, po pewnej liczbie szczepień, utracą?*

Węże, właściwe lasom obwodu Kaukaskiego.

Węże, na Kaukazie, do przysmaków stołowych należące, nie są zwyczajne, a tym bardziej nie są jadowite; legną się one w lasach tamedycznych, zwłaszcza w lesie Rządowym około Wężowej-góry (Змѣиная гора), niedaleko źródeł wody mineralnej żelaznej; nigdy jednak na ludzi się nie rzucają. Zwiedzając ten las, szczególnie podczas wiosny, dla rewizyi złożonego w stosy drzewa, zdarzyło się mi (powiada P. Szelem) często widywać po kilkanaście tych węży, grzejących się na słońcu. Do jedzenia przygotowują je szczególnie sposobem: naprzód, wieszają za ogon, aby dać ściec łuszczeni i nieczystościom z trzewów; potem moczą w tangu przez dni kilka. Mięso tych węży jest niezmiernie delikatne, a marynowanych smaczniejsze nawet od naszych zwyczajnych węgorzy. Węże te bywają na 1 do 2 arsz. długie, a kolor mają żółtawy, dla czego też zowią je na Kaukazie *żółtopuzami*. Lubo, jak się wyżej rzekło, nie rzucają się i nie szkodzą ludziom, potraczone jednak bronią się ogonem, w którym wiele mają siły.